

سینمای ایران در آغاز فصلی سرد

ترکیب فیلم‌های روی پرده: فرصتی برای خلوت‌کردن صف فیلم‌های منتظر اکران

پولاد امین بعد از پایان تعطیلات چهار روزه ماه صفر، اکران فیلم‌ها در سینماها ادامه خواهد داشت؛ با ترکیبی که به نظر می‌رسد بیش از این‌که به سودای کشاوران مردم پای گیشه‌های بلیت‌فروشی چیده شده باشد، بهانه‌ای است برای کاستن از بار سنگین فیلم‌هایی که در صف اکران ایستاده‌اند و روز به روز شاهد ازدحام بیشتر این صف هستند؛ ترکیبی که حداقل فیلم‌های جدیدش پیش از آغاز اکران کمتر امیدی به موفقیت در گیشه نداشته‌اند و صرف اکران‌شان دستاوردی بزرگ می‌تواند باشد؛ مانند «نمور» ساخته داود بیدل که بعد از حواشی ایجاد شده به خاطر صحبت‌های نویسنده‌اش در جشنواره فیلم فجر، به نظر می‌رسید به این زودی‌ها فرصت اکران به دست نخواهد آورد یا فیلمی مانند «شین» میثم کزازی که سه سال بعد از ساخته شدن، از- شاید- تنها فرصت موجود استفاده کرده و روی پرده آمده است.

فیلم‌هایی مانند «بانک زده‌ها» به کارگردانی جواد اردکانی، «رویای سهراب» علی قوی‌تن، «کوزوو» میثم هاشمی طبا، «شب طلایی» یوسف حاتمی‌کیا و «برای مرجان» حمید زرگرزاد نیز از این دسته‌اند. فیلم‌هایی که بدون کمترین شانسی برای موفقیت روی پرده آمده‌اند و با کمترین فروش‌های ممکن اکران خود را ادامه می‌دهند و البته با امیدواری بیشتر به روزهای بعد از تعطیلات آخر صفر می‌نگرند تا شاید دری به تخته‌ای بخورد و شرایط عوض شود و فروش‌شان تا حدی بالا برود.

کنار هم قرار گرفتن این حجم از فیلم‌های کم‌شانس فارغ از این‌که یک اکران کم‌مایه را شکل داده؛ موجب این پرسش نیز هست که سازندگان و تهیه‌کنندگان این نوع فیلم‌ها- که از

روزهای آینده این پرسش‌ها را با شماری از دست‌اندرکاران سینمای ایران به بحث خواهیم نشست، نگاهی از نزدیک داریم به شماری از فیلم‌های روی پرده و صحبت‌های سازندگان درباره آثارشان.

همان ابتدا مشخص است چه فرجامی حداقل از نظر اقتصادی خواهد داشت- با چه امید و انگیزی‌ای دست به تولید این آثار زده‌اند و چگونه قرار است به‌رغم این شکست‌های وحشتناک مالی دوباره چرخه تولید را ادامه دهند. با ذکر این نکته که در

فیلم از نگاه کارگردان

داود بیدل در گفت‌وگویی با «شهروند» درباره «نمور» گفته که در این فیلم همه تلاشش را کرده تا رد پای از کارگردانی در این فیلم دیده نشود؛ «هیچ‌کاک گفته ۲۱ درصد یک کار موفق، ریشه در داستان آن دارد و ۵۷ درصد هم به احساس ربط دارد. اینکه هیچ‌کاک به عنوان یک تکنیسین سینما چنین حرفی بزند جالب است. بنابراین در «نمور» سعی کردم هر چه بیشتر احساسات مخاطب را برانگیخته کنم و برای این کار هم تلاش کردم رد پای کارگردانی را در فیلم پاک کنم که فکر می‌کنم نقطه قوت فیلم نیز همین باشد.»

کارگردان فیلم سینمایی «نمور» این فیلم را «یک اثر اجتماعی جمع‌وجور» نامیده که با نگاهی انسانی داستان رومنس خود را روایت می‌کند؛ او همچنین گفته که فیلمش را در روند دشواری ساخته است: «در نزدیک به دو سالی که درگیر شیوع بیماری کرونا بوده‌ایم، شرایط تولید به شدت سخت بوده، چنانکه برای ساخت «نمور» با سید یاسر جعفری، تهیه‌کننده کار بیش از دوازده یا سیزده فیلمنامه خواندیم تا در نهایت تصمیم به ساخت «نمور» گرفتیم که به دلیل نگاه انسانی موجود در عمق خود جذاب بود.» داود بیدل درباره جنجال‌های ایجاد شده بعد از نمایش جشنواره‌ای فیلم هم گفته که «با این‌که اظهار نظر خانم نویسنده هر چه که بوده کاملاً شخصی بوده است»، ولی باید بگویم که کلیت فیلم هم مشکلی از نظر موازین شرعی ندارد و اتفاقاً موازین دینی خط قرمز خود من هم هستند و مخالف ترویج هر گونه موارد ضد شرعی و ضد اخلاقی در آثار نمایشی هستم، اما به این معنی هم نیست که به موضوعات ملتهب اجتماعی نزدیک نخواهم شد.»

«نمور» داود بیدل

از التهاب و جنجال تا اکران!

«نمور» داود بیدل را شاید بتوان جنجالی‌ترین فیلم جشنواره سوت و کور و بی‌سروصدای چهلم فجر نامید؛ فیلمی که بیشتر از این‌که به خاطر کیفیت روایت و داشته‌های سینمایی یا حتی مضمونی‌اش مورد توجه مخاطبان قرار گرفته باشد، به واسطه صحبت‌های نویسنده‌اش درباره ازدواج، به موضوع اصلی بحث‌ها و حواشی و جنجال‌های مختلف بدل شد و حتی به سخنرانی سیاستمداران هم راه یافت.

«نمور» ملودرامی است با بازی محمدرضا علمیردانی، سمیرا حسن پور و بهاره کیان افشار که داستان خانواده‌ای را می‌گوید که با پذیرش فرزند دختر خانواده - که ازدواجش شکست خورده- درگیر اختلافاتی حل‌نشده‌اند که حالا با سفر داود، برادر بزرگ‌تر به محل زندگی‌شان ابعاد مختلفی از آن عیان و عریان می‌شود. در «نمور» شاهدیم که داود که به اصرار دانیال همراه همسر خود سمیرا و دخترش آرام، راهی شمال شده تا پس از پانزده سال با خواهرش دلارام آشتی کند، پس از رسیدن به شمال با عدم پذیرش دلارام مواجه شده و این لایه‌های مختلف روابط اعضای این خانواده را عیان می‌کند.

«نمور» که تاکنون در حدود ۸۵ میلیون تومان فروخته یکی از کم‌فروش‌ترین فیلم‌های هفته‌های اخیر بوده و در بین ۳۷ فیلمی که از ابتدای امسال روی پرده آمده‌اند در رتبه سی و سوم قرار دارد.

«شین» میثم کزازی

بازگشت سینمای ایران به دنیای ترس

«شین» میثم کزازی که به تهیه‌کنندگی شهاب حسینی در سال ۱۳۹۷ ساخته شده است، فیلمی است در ژانر ترس و دلهره که با بازی جمشید هاشم‌پور، شهاب حسینی، محمود پاک‌نیت، غزاله نظر، آتش تقی‌پور، حسین عابدینی و علی شادمان داستان ترسناکش را درباره خانه‌ای جن‌زده روایت می‌کند و در خلاصه داستان آن نیز آمده: «اثر ظلم در جهان باقی می‌ماند و همیشه فرصت کافی برای جبران در اختیار نداریم... این را نوشین در بی‌کشف راز خانوادگی‌شان با تمام وجود درمی‌یابد.»

شهاب حسینی که علاوه بر بازی و تهیه‌کنندگی، به عنوان مشاور کارگردان نیز در این پروژه سینمایی حضور دارد، در این فیلم سه‌گانه‌ای را در زمینه سینمای ترسناک کلید زده که حکایت از بازگشت سینمای ایران به عرصه ترس و دلهره می‌کند و جالب‌تر این‌که این تصمیم در این فیلم پیش از فیلمی مانند «پوست» بوده که به عنوان رستاخیز

«بانک زده‌ها»؛ خدا حافظی با علی انصاریان

دلیل برانگیختن واکنش طرفداران ایرانی گروه کره‌ای بی‌تی‌اس مدتی در صدر اخبار و حواشی قرار گرفت که البته آن هم به دلیل نوع تصویر شدن این گروه در تیزر «بانک زده‌ها» بود که در آن دختری جوان نشان داده

«بانک زده‌ها» که بیشتر به عنوان آخرین فیلم زنده‌یاد علی انصاریان شناخته می‌شود، فیلمی کمدی، اجتماعی و موزیکال است به کارگردانی جواد اردکانی و علی بکائیان که در این چند وقتی که روی پرده بوده، بیشتر به خاطر واکنش طرفداران گروه پاپ کره‌ای «بی‌تی‌اس» نام و نشانی به دست آورده است. در کل «بانک زده‌ها» که اتفاقات پیش‌آمده برای چند دزد بانک و اختلافات بین آنها در زمان تقسیم پول‌های دزدی را روایت می‌کند، به

می‌شد که می‌گفت خواب دیده که به کره جنوبی رفته و به بی‌تی‌اسی‌ها پیوسته و روی صحنه با آنها به اجرا پرداخته است؛ یک شوخی کوچک که باعث واکنش‌های مختلف بخشی از طرفداران گروه کره‌ای بی‌تی‌اس نسبت به سوژه داستانی این فیلم شد.

درباره «بانک زده‌ها» گفتنی است که این فیلم در جدول فروش فیلم‌ها با حدود یک میلیارد تومان فروش در رده ۲۳ قرار دارد.

بازگشایی یک پرونده قدیمی

تکلیف فیلم بلا تکلیف «مصلحت» چه می‌شود!؟

شهروند حسین دارابی، کارگردان فیلم «هناس» - که همین یکی، دو هفته پیش با فروشی در حدود چهار و نیم میلیارد تومان از روی پرده سینماها پایین آمد- هنوز و همچنان فیلم اولش بلا تکلیف در انتظار دریافت اجازه نمایش عمومی است؛ فیلمی به نام «مصلحت» یا همان «مصلحت نظام» که بعد از چند نمایش موفق در جشنواره سی و نهم فجر (در بهمن ۹۹) هنوز موفق به اکران نشده است. اتفاق که البته به گفته روابط عمومی سازمان سینمایی، ارتباطی به این سازمان یا وزارت ارشاد ندارد و اختلاف نظر یکی دیگر از نهاد‌های کشور با سازندگان این فیلم باعث دور ماندن «مصلحت» از سینماهای کشور شده است.

مصلحت نظام

«مصلحت» با نام قبلی «مصلحت نظام» فیلمی است به کارگردانی و نویسندگی حسین دارابی و تهیه‌کنندگی محمد رضا شفا و بازی بازیگرانی چون فرهاد قائمیان، وحید رهبانی، مهدی حسینی‌نیا، مجید نوروزی، امیر نوروزی و نازنین فراهانی که داستانی پرافت و خیز درباره رویدادهای سیاسی اوایل سال ۶۰ را روایت می‌کند. داستانی درباره اختلافات و درگیری‌های پدران و پسران که البته در این فیلم به دلیل مقام بالای پدر در نظام جدید سیاسی کشور تبدیل به اختلاف و درگیری یکی از شخصیت‌های نظام با فرزندش می‌شود و می‌بینیم که چگونه پسر تندروی یک مقام بلند پایه دادستانی خوش‌نام در درگیری‌های سیاسی اوایل انقلاب پسر چپ‌گرای یک خانواده ثروتمند را به قتل می‌رساند. فیلم راوی تبعات این اقدام است. این‌که چگونه عده‌ای به بهانه حفظ مصلحت نظام خواستار مکتوم نگه داشتن حقیقت هستند، اما در نهایت، پدر- که از هم‌راهان محمد بهشتی نیز هست- هرگونه مصلحت‌اندیشی را کنار زده و تصمیم می‌گیرد پسرش با حکم واقعی جرمی که انجام داده رویه‌رو شود.

دوسال دشواری

«مصلحت» اما بعد از نمایش در جشنواره با دشواری‌های فراوانی مواجه شد و مانند فیلم قبلی تهیه‌کننده‌اش، «دیدن این فیلم جرم است»، به نوعی محاق غیررسمی رفت. موقعیتی که اغلب فیلم‌هایی که مجوز رسمی اکران دارند، اما به دلیل موضوع ملتهب و حساس‌شان با تصمیم‌نهادهای بالادستی به طور موقت از نمایش عمومی بازمی‌مانند، آن را تجربه کرده‌اند. «مصلحت» هم حالا حدود دوسالی می‌شود که درگیر چنین موقعیتی است؛ فیلمی که خبرگزاری مهر در زمستان گذشته در تاریخ ۲۸ دی به نقل از محمد رضا شفا اعلام کرد که رفع توقیف شده و تهیه‌کننده و پخش‌کننده در حال فراهم آوردن مقدمات اکران عمومی‌اش هستند.

«مصلحت» اما در تمام این چندین و چند ماهی که از اعلام خبر رفع توقیفش می‌گذرد، موفق به اکران عمومی نشده است.

مشکل «مصلحت»

اما مشکل فیلم «مصلحت» چیست که در تمام این دوسال آن را از پرده سینماها دور نگه داشته است؟ محمد رضا شفا، تهیه‌کننده «مصلحت»، زمستان سال گذشته خبر از وجود مشکلاتی بین این فیلم و مقامات قوه قضائیه داده و به طور واضح و صریح گفته بود که «قوه قضائیه با این فیلم پلیسی و جنایی- که داستانش در حال هوای سیاسی اوایل دهه ۵۰ می‌گذرد- مشکلاتی دارد که البته بخش زیادی از این مشکلات برطرف شده است». اتفاقی که اگر واقعاً روی داده باشد به این معنی می‌تواند باشد که به زودی فیلم «مصلحت» را روی پرده سینماها خواهیم دید.

از زبان کارگردان

حسین دارابی، کارگردان فیلم «مصلحت» اظهار امیدواری کرده که مشکلات اکران این فیلم حل شود و هر چه زودتر «مصلحت» را روی پرده سینماها ببینیم. به گفته این فیلمساز، «مصلحت» - که مجوز اکران هم دارد- فیلم جذابی است که هم موضوع حساسی را مطرح می‌کند، هم ژانر جذاب‌تری دارد و هم این‌که در کل، فیلم جسورتر و بی‌پرواتری است.»

کارگردان این فیلم درباره این‌که این فیلم با مشکل مواجه شده می‌گوید: «دلیل این اتفاق را نمی‌دانم. آن هم در حالی که هم سابقه فیلم‌سازی من روشن است و هم این فیلم را با فیلمنامه مورد تأیید ارشاد و نظارت حوزه هنری ساخته‌ایم؛ که وقتی فیلمی چنین ناظرانی دارد و فیلمنامه‌اش هم در مرحله ساخت تغییر نکرده، طبیعی است که انتظار داشته باشیم با اعتماد بیشتری با این فیلم مواجه شوند.»

اما آیا ارشاد «مصلحت» را توقیف کرده؟ حسین دارابی می‌گوید: «البته به‌رغم این‌که سختگیری‌ها در مورد فیلم «مصلحت» از سوی ارشاد یا حتی نهاد‌های امنیتی نیست، اما من این مقدار دارم که وقتی سازمان سینمایی وزارت ارشاد به عنوان نماینده قانونی جمهوری اسلامی مجوز ساخت یا اکران فیلمی را صادر می‌کند، این مجوز باید مورد تأیید باشد و دیگر دلیلی ندارد که ارگان‌ها، نهادها و حتی اصناف دیگر از نمایش آن جلوگیری کنند؛ که اگر این اتفاق بیفتد، سنگ روی سنگ بند نمی‌شود و دیگر نمی‌توان کار جدی در سینما انجام داد؛ آن هم در حالی که این همه موضوعات روی زمین مانده درباره گفتمان انقلاب اسلامی وجود دارد که باید به آنها پرداخت و درباره‌شان فیلم ساخت.»